

Kartografia polska w epoce renesansu

2020-10-06

W środę, 7 października odbędzie się kolejny wykład z cyklu „Muzealnej Akademii 67+/-”. O kartografii polskiej w epoce renesansu opowie prof. dr hab. Zdzisław Nogi z Muzeum Krakowa. Początek spotkania o godz. 17.00 w Pałacu Krzysztoforów.

Na przełomie XV/XVI w. geografia stała się jednym z ważniejszych przedmiotów wykładanych na Akademii Krakowskiej. Podobne tendencje panowały również na innych uniwersytetach zachodnioeuropejskich, a wynikało to m.in. z popularyzacji dzieła starożytnego matematyka i geografa Klaudiusza Ptolemeusza (II w.) „Geografia”, które ukazało się drukiem w 1475 r.

Akademia Krakowska należała wówczas do najlepszych uczelni europejskich. Tu działali m.in. Marcin Biem z Olkusa, najwybitniejszy matematyk polski XV w., który przygotował projekt reformy kalendarza juliańskiego (1516 r.), czy Jan z Głogowa, który podał w 1505 r. do druku jako pierwszy wiadomość o odkryciu Nowego Świata (1505 r.).

Uczni krakowscy dysponowali najnowszymi dziełami geograficznymi. Maciej Miechowita był np. właścicielem mapy żeglugi Portugalczyków w 1492 r., którą podarował bibliotece Kolegium Większego. Akademia posiadała też globus, zwany dziś Jagiellońskim, na którym jest zaznaczona Ameryka jako *noviter reperta*. Na tak przygotowanym gruncie powstawały pierwsze dzieła geograficzne.

Ojcem kartografii polskiej był Bernard Wapowski. W 1526 r. ukazały się drukiem jego dwie najstarsze mapy: kompletna mapa Królestwa Polskiego i zachodnich części Wielkiego Księstwa Litewskiego oraz mapa Europy Wschodniej, na której po raz pierwszy zaznaczono poprawnie położenie Morza Czarnego. Niestety nakład obu map spłonął w 1528 r.

Popularność zyskała wykonana później na ich podstawie mapa ks. Wacława Grodeckiego (1562 r.), wydrukowana w pierwszym nowożytnym atlasie świata opublikowanym w Antwerpii 1570 r. Te pionierskie działania pozostały niedoścignione właściwie do końca istnienia dawnej Rzeczypospolitej. W czasie wykładu poznamy historię kartografii renesansowej i osiągnięcia Akademii Krakowskiej w tym zakresie.

Udział bezpłatny.